

Dyremose (KF):

Hvis vi, som hr. Alfred Hansen antydede det, havde frit valg mellem at ophæve prisstoploven og at vedtage dette lovforslag, så er der ingen tvivl i mit sind om, at vi ville vælge at ophæve prisstoploven. Det ville gavne erhvervslivet meget mere, end dette forslag kommer til. Men det frie valg har vi ikke, fordi forligspartierne ikke ville være med til det, og inden for de muligheder, vi har, vælger vi derfor så udpræget at stemme for dette lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om Danmarks erhvervsfond.

(Lovforslag nr. L 20. Fremsat 9/10 80).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Ervin Jensen (S):**

Det foreliggende lovforslag har i lighed med det foregående punkt på dagsordenen til formål at forstærke og videreføre indsatsen over for erhvervslivet.

Lovforslaget går ud på at udvide Danmarks erhvervsfonds beløbsramme fra 22 mia kr. til 30 mia kr., inden for hvilke man kan yde eksportgarantier og -kreditter. Man er nemlig nu meget tæt på at have opbrugt den ramme på 22 mia kr., man fik ved ændringen af nærværende lov i 1977.

Det stigende behov, der har været for at udnytte eksportkreditterne, er i sig selv et

bevis for, at loven, i den periode den har været gældende, har virket efter sin hensigt. Der er god grund til at efterkomme ønsket om at udvide garantirammen, da loven har haft afgørende indflydelse på den danske eksports og det danske erhvervslivs udvikling. Det stigende behov har vi oplevet, selv om der har været en generel afmatning i store dele af vores erhvervsliv. Det er også kommet til udtryk ved, at der har været en pæn stigning i vores eksport. Man har dog i fonden i samme periode også oplevet en forøgelse af tabene, idet disse i 1979 har været på 121 mill. kr.

Nu finansieres ordningen jo gennem de risikopræmieindtægter, som kommer ind fra garanti- og kautionsagerne, så selv om de nuværende konjunkturer betyder tab i disse år, må vi forvente, at præmieindtægterne i det lange løb dækker opståede tab.

Jeg vil gerne her henlede opmærksomheden på afsnittet i industriministerens fremsættelse, hvor ministeren nævner styrkelsen af eksporten fra de mange mindre virksomheder. Efter mit kendskab til den daglige administration af garantigivningen er det her, de fleste kritikpunkter har været. Jeg er derfor tilfreds med, at folketingets erhvervsudvalg kommer på besøg hos Danmarks erhvervsfond, således at vi får mulighed for at drøfte disse problemer med dem, som til daglig har administrationen af ordningen. Det er nemlig socialdemokratiets opfattelse, at vi også ved disse eksportkreditter skal tage hensyn til de mindre virksomheders vilkår. Vort erhvervsliv kendetegnes ved mange små virksomheder, og en fortsat god udvikling af dem og deres eksportmuligheder vil blive til gavn for samfundet fremover, både for så vidt angår vor betalingsbalance og for så vidt angår vore beskæftigelsesproblemer.

I øvrigt er det socialdemokratiets opfattelse, at den gældende lov og det foreliggende lovforslag er udtryk for, at vi lægger afgørende vægt på at styrke de danske eksporterhverv. Jeg skal derfor anbefale lovforslaget og tilsige vor positive medvirken ved den kommende udvalgsbehandling.

Fogh Rasmussen (V):

Da mit partis ordfører i denne sag, hr. Jens Peter Jensen, ikke kan være til stede, skal jeg ganske kort sige, at venstre mener,

[Fogh Rasmussen]

der er tale om en tiltrængt forhøjelse af grænsen for eksportkreditgarantier og kautio-ner, og at vi derfor kan tilslutte os det lov-forslag, industriministeren her har fremsat.

Jeg vil godt i forlængelse af den socialde-mokratiske ordførers bemærkninger sige, at vi også i udvalget vil interessere os noget for de vilkår, som ikke mindst de mindre eks-portører og førstegangseksportørerne har at virke under. Vi tror, at der netop i denne kreds af virksomheder ligger et stort uudnyt-tet eksportpotentiell, som kunne være en driv-kraft i en eksportfremmende indsats. Derfor er det vores opfattelse, at det gælder om at indrette de eksportfremmende foranstaltning-er, herunder også eksportkreditordningerne, sådan, at også de små og mellemstore eks-portører har rimelige vilkår at leve under.

Med de bemærkninger kan vi tilsige en positiv og velvillig udvalgsbehandling.

Dyremose (KF):

Vi finder fra konservativ side, at den eks-portkreditordning, som bliver administreret af Danmarks erhvervsfond, er af afgørende betydning for dansk eksporterhverv, og vi kan derfor medvirke til, at rammen forhøjes fra 22 mia kr. til 30 mia kr.

Vi føler også, at der er nogle problemer, som må belyses i udvalgsbehandlingen. Vi har en fornemmelse af, at specielt de nystar-tede virksomheder ofte oplever det som meget besværligt at komme igennem og få eks-portkreditter, og vi har også en fornemmelse af, at byggebranchen, hvis eksport er af nye-re dato, måske ikke helt passer ind i den struktur, som man for øjeblikket administ-reter efter i Danmarks erhvervsfond. Vi vil derfor gerne se på disse spørgsmål i forbin-delse med udvalgsbehandlingen af dette lov-forslag.

I bemærkningerne til lovforslaget står der, at der på de årlige finanslove vil blive søgt hjemmel til den nødvendige yderligere ud-bygning af administrationen. Jeg vil i den forbindelse gøre opmærksom på, at det, at vi tilslutter os lovforslaget, betyder ikke, at vi har tilsluttet os en udvidelse af administrati-onen. Vi vil i forbindelse med en eventuel be-handling af aktstykker i finansudvalget se meget nøje på mulighederne for at klare det med den eksisterende bemanding gennem en effektivisering af de arbejdsgange, der findes i Danmarks erhvervsfond.

Lawaetz (FP):

Nu er det nok farligt, hvis industriministe-ren tager behandlingen af disse to lovforslag som en fællesnævner for, hvor let tingene vil gå fremover. Disse forslag kan vel ikke hidse os så forfærdelig meget op, men det kan dog ske ved senere lejlighed, så jeg advarer mini-steren mod at være alt for optimistisk.

Den 16. november 1977, for 3 år siden, blev loven senest ændret, og det, der sker i dag, er simpelt hen, at man forhøjer garanti-rammen fra 22 mia kr. til 30 mia kr. Set med fremskridtspartiets øjne er det naturligvis et bevis på svaghederne. Der er tre faktorer, der spiller ind: firmaerne har gennemgående ring-ere egenkapital, dårligere lånemuligheder og – punkt 3, det værste – dårligere kunder. Det er vel det, der i virkeligheden sker: at man er nødt til at arbejde med dårligere eksportkun-der for at holde sin omsætning. Sådan sker det ude i det praktiske liv.

Jeg vil godt sige, at oprindeligt var eksport-garanti- og -kreditordningerne absolut en sund idé, fordi det var en form, hvorunder man kollektivt kunne tage en risiko, som skulle dækkes igennem en risikopræmie; det vil sige, at man simpelt hen forventede, at det skulle hvile i sig selv. Det er et begrænset beløb, der har været i underskud, nemlig 13,6 mill. kr. i de sidste 3 år. Den socialdemokra-tiske ordfører var optimistisk og sagde, at det nok kunne dækkes ind efterhånden. Jeg er desværre af den modsatte opfattelse, at un-derskuddet vil stige i 1981, og det er muligt, at industriministeren vil give mig ret i de lidt mere pessimistiske betragtninger.

Det er imidlertid klart, at de svage kon-junkturer gør, at man ikke pludselig kan op-hæve en sådan ordning. Man kan ikke leve uden, det vil forhindre en lang række eks-portmuligheder. I forvejen betales der en me-get lille risikopræmie, og i fremskridtspartiet mener vi – ud fra vores princip, at staten skal spare penge, og at erhvervslivet selv skal kunne klare det – at risikopræmien burde forhøjes, således at man bevarer den oprin-delige idé med, at det hviler i sig selv.

Hvis jeg skulle sige noget positivt til indu-striministeren – han hører måske ikke efter, fordi det er fremskridtspartiet, der kommer med det – vil jeg sige, at når man nu går så stærkt ind for den slags støtteordninger, så er der en svaghed, som er ret iøjnefaldende, og

[Lawaetz]

som hænger sammen med, at lånene fås i bankerne. I praksis betyder det i og for sig, at man betaler en kassekreditrente plus en risikopræmie, og vi kan hurtigt blive enige om, at det er for høj en rente, og at man skulle stille efter en politik, der gav en lavere rente. Men der sker det, at bankerne rundt omkring, hvor de skal rådgive deres kunder, ikke er videre ivrige for at pege på eksportkreditlån, hvis de i forvejen er oppe ved deres låneloft. Disse ret store beløb kommer nemlig ind under bankernes låneloft, og i mange tilfælde betyder det måske, at en mindre, selvstændig bank siger: nej, det skal vi endelig udenom, for det er os, der skal af med pengene. Jeg kunne godt tænke mig at høre industriministerens mening om, hvorvidt det var en mulighed, at eksportkreditlånene ikke kom ind under bankernes låneloft.

Min kritik i øjeblikket går nærmest ud på, at man arbejder for langsomt. Jeg ved, der er ansat flere folk. Det har nok ikke haft tilstrækkelig effekt endnu, og der er ét punkt – der blev talt om, at vi skulle ud at se på det – man navnlig må pege på, det er afskibningsgarantier. Har et firma lavet en hurtig forretning, har det ikke tid til at vente 3–4 måneder på en afskibningsgaranti. Det kan i mange tilfælde betyde, at en sådan forretning ikke bliver gennemført. Den væsentligste kritik af administrationen vedrører netop det punkt, der hedder afskibningsgarantier, som er mere og mere benyttet. Det har også vist sig, at vægten flytter sig mere og mere over på garantiordninger fremfor eksportkreditlån.

Når man skal leve med ordningen – hvad man skal foreløbig, desværre – så må man se på, at det kommer til at fungere bedst muligt, og her er et ret så ofte hørt kritikpunkt.

Rahbæk Møller (SF):

Socialistisk folkeparti har intet at indvende mod udvidelsen af garantirammen.

Janne Normann (RV):

Vi har i det radikale venstre den opfattelse, at også eksportkreditordningen under Danmarks erhvervsfond har virket glimrende, og vi finder forhøjelsen af garanti- og kautionbeløbet tiltrængt. Vi kan tilsige en positiv medvirken.

Steffensen (KrF):

Også dette lovforslag er en del af det økonomiske forlig fra maj, og det er en af de meget positive ting, at man også på dette område kan få lån til eksportfremmende foranstaltninger. Det, at man udvider eksportkreditterne, er klart en styrkelse af det danske eksporterhverv. Vi ser med glæde på, at der inden for denne lovgivning skulle være særlig mulighed for, at de små virksomheders vilkår kunne forbedres. Vi skal tilsige et meget velvilligt arbejde i udvalget.

Alfred Hansen (DR):

Der er forskellige afskygninger af statssubsidieringer, og den mest anstødelige er da, når staten direkte i tilskud med kroner og øre subsidierer erhvervslivet. Knap så anstødeligt er det, hvis det er staten, der låner penge ud, fordi der i et lån i sig selv ligger en tilbagebetalingspligt, men statssubsidiering er det. Mindst anstødeligt er vel nok sådan et forslag, som man har her, hvor staten går ind som garant for lån, men statssubsidiering er det da, og der er da også risiko for, at det offentlige mister penge.

Forslaget ville måske nok have været lidt mere positivt set med retsforbundets øjne, hvis der havde været fuld åbenhed om alt, hvad Danmarks erhvervsfond foretager sig. Det er jo statspenge, der administreres, det er statsgarantier, der opereres med. Men der er tys-tys om, hvem der får hvor meget hvornår. Det kan man studse over, da socialdemokratiet, som i øjeblikket er regeringsparti, både i arbejdsprogram og i principprogram – og hvilke programmer det nu har udgivet i tidens løb – slår til lyd for offentlighed.

Jeg mener også, det er i strid med al moderne virksomhedsledelse, at man har tys-tys om sådan et stykke arbejde. Det er i strid med alle demokratiske love og regler. Det er i det hele i strid med den udvikling, vi glædeligvis har været inde i de seneste år, netop mere offentlighed omkring, hvad der foregår.

Jeg har også på fornemmelsen, at netop eksportkreditordningen med eksportkreditgarantier og -kautioner har påført ministeren en del problemer de seneste måneder. Da vi fra retsforbundets side ikke vil skabe grobund for, at ministeren får flere problemer fremover, er det klart, at vi ikke kan støtte dette lovforslag. Vi vil gerne hjælpe ministe-

[Alfred Hansen]

ren ud af kommende problemer, som ministeren måske vil geråde i, hvis dette forslag vedtages.

Jeg synes, at det, der er foregået i dansk erhvervsliv de sidste år, og som er blevet afsløret de seneste måneder, giver stof til eftertanke. Jeg vil gerne stille et konkret spørgsmål til ministeren: vil ministeren medvirke til større offentlighed vedrørende, hvem der får hvor meget fra Danmarks erhvervsfond?

Industriministeren (Erling Jensen):

Det bliver jo bedre og bedre. Jeg kan snart ikke finde modstanderne mod det foreliggende lovforslag, og selv hr. Alfred Hansen var mere positiv over for dette forslag, end han har for vane at være, når det drejer sig om erhvervsfremmeordninger.

Alligevel må jeg erklære mig uenig med hr. Alfred Hansen, når han taler om statssubsidiering. Der løbes en risiko. For den risiko tages der en risikopræmie, og til dato har risikopræmien været i stand til at opsuge og opsluge alle tab. Det er blevet sagt bl. a. fra hr. Lawaetz, at det bør den fortsat være, og hr. Lawaetz rejste spørgsmålet: vil der ske en forhøjelse af risikopræmien? Svaret er ja. Der vil ske en forhøjelse – jeg skønner, det bliver en forhøjelse på 10 pct. – når vi når ind i 1981.

Hr. Alfred Hansen nævnte også spørgsmålet om åbenhed. Jeg deler principielt hr. Alfred Hansens synspunkter om den størst mulige åbenhed, offentlighed og information om dansk erhvervsliv. Men når det er sagt, bliver vi nok nødt til at erkende, at erhvervsvirksomheder befinder sig i konkurrencesituationer, hvor der er forretningsmæssige oplysninger, de ikke kan være tjent med går ud straks og med det samme til en undrende offentlighed – og deriblandt især konkurrerende virksomheder. Derfor er der den tavshedspligt, som hr. Alfred Hansen kender, for dem, der behandler disse sager, og det er ikke min hensigt at ændre på den, for jeg tror, det ville vanskeliggøre anvendelsen af en lovgivning, som jeg godt kan høre hr. Alfred Hansen er imod, men som hr. Alfred Hansen vil have svært ved at finde en eksporterende virksomhed i dette land der er imod, og som hr. Alfred Hansen i øvrigt vil have svært ved at finde eksporterende virksomheder i nogen del af verden som er imod i princippet, idet

mig bekendt også alle de lande, vi konkurrerer med, har tilsvarende ordninger.

Jeg havde egentlig håbet, at størrelsesordenen af vort engagement på mere end 20 mia kr. i dag kunne have overbevist hr. Alfred Hansen om, at uden en sådan ordning kunne det eksporterende erhvervsliv i dette land ikke fungere, sammenholdt med de ordninger, dets konkurrenter i udlandet har.

Jeg er enig med hr. Alfred Hansen i, at eksportkrediten som så meget andet da godt kan give ministeren problemer ind imellem, men de problemer bliver vi nok nødt til at tage med, da eksportkreditordningen er en væsentlig forudsætning for vores eksportudvikling, har været det gennem en årrække og i stadig stigende grad vil være det.

Til hr. Ervin Jensen skal jeg sige, at jeg deler hans betragtninger om, at vi altid har et behov for at se på det eksportpotentielt, der findes hos de mange mindre virksomheder, hos de nystartede virksomheder og – som hr. Dyremose sagde det – hos virksomheder, som går ind i en eksport, man ikke tidligere har kendt for de pågældende branchers vedkommende. Jeg vil gerne understrege, at disse virksomheder har de samme muligheder som de større virksomheder, men der kan være et spørgsmål om information, der kan være et spørgsmål om en bistand til de mindre virksomheder med at fremskaffe de oplysninger, der nu engang er nødvendige, for at staten kan påtage sig gennem erhvervsfonden de pågældende risici. Derfor pågår der i denne tid en stærkt udvidet informationsvirksomhed. Jeg mener at kunne huske, at Danmarks erhvervsfond har haft omkring 100 møder med de grupper, der gerne skulle kunne informere virksomhederne: revisorer, pengeinstitutternes medarbejdere, erhvervschefer, konsulenter osv.

Jeg håber, at den beslutning, vi træffer om at lave regionale teknologiske informationscentre overalt i landet på amtsbasis, også kan bevirke, at vi får mulighed for at give en lokal håndsrækning til det forberedende arbejde. Jeg kan med god samvittighed sige, at omfanget af konsulentbistand, støttet af staten, gennemført af erhvervsorganisationerne, også på eksportområdet synes at blive væsentligt større og konsulentbistanden også væsentligt mere effektiv i den allernærmeste tid. Jeg skal altså bekræfte vores interesse i

[Industriministeren]

også de mindre virksomheders muligheder for at deltage bedst muligt i eksporten.

Jeg har mærket mig hr. Dyremoses betragtninger om, at vi skal se nøje på mulighederne for en effektivisering, inden vi udvider staben. Det gør vi meget gerne. Når vi har gjort det, føler vi os overbevist om, at der så vil være bred enighed om, at det er nødvendigt i en tid, hvor ansøgningerne bliver flere, hvor ansøgningernes beløbsrammer bliver væsentligt større, hvor opgaverne eksportmæssigt bliver væsentligt mere sammensatte og mere komplicerede, og hvor vi til stadighed opbygger nye eksportkreditlemuligheder, kreditlinjer og mange andre nye faciliteter, at man giver eksportkreditrådet og Danmarks erhvervsfond den mandskabsmæssige styrke, der skal til, for at vi kan komme ned på de ekspeditionstider, som også hr. Lawaetz nævnte som værende et problem, indtil denne rimelige forøgelse af bemanningen har fundet sted.

Jeg skal i al venskabelighed sige til hr. Lawaetz, at jeg takker ham, fordi han havde så svært ved at motivere sin modstand mod dette lovforslag, som det rent faktisk viste sig. Jeg ved, at hr. Lawaetz har nogle erfaringer på eksportområdet, og jeg så det som et udtryk for, at det var disse erfaringer, der vanskeliggjorde den modstand, som han ellers havde tænkt sig at komme med på sit partis vegne.

Jeg har svaret bekræftende på spørgsmålet om ordningens muligheder for at hvile i sig selv og spørgsmålet om en beskeden forhøjelse af risikopræmierne.

Jeg skal endnu en gang takke denne gang

for en næsten enstemmig – jeg har ikke glemmt hr. Alfred Hansen – tilslutning til dette lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 21. oktober 1980 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 11:51
